A°. 1856. N°. 229.

Opregte Maandagsche

HAARLEMSCHE COURANT

van 29 September.

Deze Courant wordt dagelijks, met uitzondering van Zon- en Feestdagen, uitgegeven. — Prijs, ƒ 5 in de drie maanden.

PARIJS, 25 September.

Het besluit tot schorsing van den verkoop der geestelijke eigendommen wordt beschouwd als een afdoend blijk der gezindheid van den nieuwen spaanschen minister van Financien. Het ontgaat de aandacht niet, dat de dagbladen, die vroeger den maarschalk *O'Donnell* beschouwden als het hoofd van het Kabinet, geheel van zienswijze zijn veranderd en er thans voor uitkomen, dat de voorzittende minister bijna geheel is overschaduwd door den heer *Rios-Rosas*, den minister van Binnenlandsche Zaken, die de schorsing der amortisatie-wet heeft verlangd, als eene billijke voldoening aan de eischen van het Hof van Rome. Men begint het meer en meer voor waarschijnlijk te houden, dat, even als *Espartero* in der tijd door den maarschalk *O'Donnell* is vervangen, deze weldra zal moeten plaats maken voor den heer *Rios-Rosas*, die op zijne beurt weder zal worden opgevolgd door den maarschalk *Narvaez*, wiens naam thans reeds hoog wordt verheven door eenige der te Madrid uitkomende dagbladen, welke in hem den eenigen staatsman zien, die Spanje zal kunnen redden.

Men verzekert, dat de gewezen minister van Buitenl. Zaken, de heer *Luzurriaga*, als middelaar zal worden gezonden naar Rome.

— In den *Moniteur* is een keizerlijk besluit uitgevaardigd, waarbij de schout-bij-nacht *Lavaud* wordt benoemd tot tweeden commandant van het evolutie-eskader der Middellandsche-zee. Bij het voortdurend stilzwijgen van het regeringsblad over de napelsche aangelegenheden schijnt aan dit besluit eenige beteekenis te moeten worden gehecht.

— Het is thans, naar het schijnt, gebleken, dat de vordering van Rusland aangaande Bolgrad, door Frankrijk wordt ondersteund. Van goederhand wordt gemeld, dat in het parijssche Congres niet alleen is gewerkt met behulp van russische kaarten, maar ook naar door fransche ingenieurs ontworpen plannen en opmetingen.

PARIJS, 28 September.

In berigten uit Madrid van den 22sten dezer leest men bijzonderheden omtrent een gevecht, 't welk plaats heeft gehad tusschen eenige Mooren bij Melilla en de bezetting der plaats. De strijd is zeer bloedig geweest en herhaaldelijk hebben de partijen elkander met de bajonnet aangevallen. De krijgslieden van den Riff, die verreweg de meerderheid in getal hadden, hebben blijken gegeven van veel moed en volharding. De spaansche bezetting heeft verloren aan dooden: 2 officieren, 16 onder-officieren en soldaten; — aan gekwetsten, den gouverneur, 3 officieren en 64 soldaten. Men rekent, dat aan de zijde der Mooren ongeveer 200 man buiten gevecht zullen zijn gesteld.

De spaansche Regering is, naar van eene officiele zijde wordt gemeld, ernstig bedacht op eene verbetering der grensscheiding van de spaansche bezettingen van den Riff. De troepen, welke derwaarts zullen worden gezonden, zullen niet terugkeeren, dan nadat het doel der expeditie zal zijn bereikt. Wanneer tot die expeditie zal worden overgegaan, is evenwel nog niet bekend.

In het dagblad *la Epoca* wordt verzekerd, dat het sequester, 't welk is gelegd op de eigendommen van Koningin *Maria Christina*, weldra zal worden opgeheven. De Regering zou die opheffing als regtmatig beschouwen, omdat verbeurd-verklaring van goederen in Spanje is afgeschaft, en alleen in revolutionnaire tijden tot dergelijke buitengewone maatregelen kan worden overgegaan.

Eene telegrafische depeche uit Madrid van 25 September houdt in, dat de commissie, belast met het onderzoek der vraag, of het herstel van den Staatsraad in Spanje wenschelijk is, weldra verslag zal uitbrengen.

Voorts wordt gemeld, dat in de maritime arsenalen van Spanje thans eene groote bedrijvigheid wordt bespeurd.

— De generaal *Serrano*, die zich thans hier bevindt, zal dezer dagen met eene speciale zending naar Rusland vertrekken.

— Het te Toulouze uitkomende legitimistische orgaan heeft in den tijd van slechts ééne maand twee officiële waarschuwingen ontvangen en kan alzoo worden geschorst of verboden, zoodra de Regering dat noodzakelijk acht. De aanleiding tot de tweede waarschuwing, welke van den minister van Binnenlandsche Zaken zelven is uitgegaan, is geweest een staatkundig betoog over de tegenwoordige organisatie van Frankrijk, en welke in hetzelve regtstreeks werd afgekeurd.

LONDEN, 25 September ('s avonds).

Met berigten uit Quebec van den 13den dezer zijn heden te Liverpool tijdingen uit Nieuw-York van den 12den ontvangen, waarin melding wordt gemaakt van nieuwe gevechten tusschen de in Kansas strijdende partijen, waarvan echter de uitslag nog niet bekend was. De regterlijke overheid in Kansas had een bevel van gevangenneming tegen den generaal *Lane* (den bevelhebber van de krijgsmagt der tegenstanders van de slavernij) uitgevaardigd, en aan den militairen commandant was last gegeven om de uitvoering daarvan te helpen verzekeren.

In een door de *Times* medegedeeld bijzonder berigt uit Nieuw-York van vroegere dagteekening, te weten van 9 September, wordt gemeld, dat de loop van zaken in Kansas de vijandige gezindheid tegen het Bestuur in de noordelijke Staten der Unie sterk deed toenemen. In het genoemde land werden nu, op bevel van het centraal Bewind, de voorstanders van de slavernij als troepen der dusgenaamde militie in dienst gesteld en ten gevolge daarvan ook uit de kas van de Unie soldij aan hen betaald.

Voorts wordt in deze berigten gemeld, dat de onlangs in Vermont en Maine gehoudene verkiezingen ten voordeele van de republikeinsche (in tegenstelling van de democratische) partij waren uitgevallen, en dat het dien ten gevolge te verwachten was, dat die Staten, bij de verkiezing van een President, zich voor den heer *Fremont* zouden verklaren. Deze uitslag werd te meer van belang gerekend, omdat het door Vermont en Maine gegeven voorbeeld naar alle waarschijnlijkheid in andere Staten, welker gezindheid tot dusver twijfelachtig was, zoo als Indiana, Illinois, Nieuw-Jersey, Pensylvanie en Nieuw-York, invloed zou hebben ten gunste van den heer *Fremont*, en alzoo de kans van den heer *Buchanan* veel zou verminderen.

— De parijssche berigtgever van de *Times* meldt, dat de vertraging van het afzenden van het aan den Koning van Napels gerigte *ultimatum* geenszins aan aarzeling van het fransche gouvernement is toeteschrijven, maar alleen aan de zucht om bij dien gewigtigen stap alle overhaasting te vermijden en den genoemden Vorst nog eenigen tijd van nadenken te geven. Het was echter zeker, dat, indien de Koning niet aan de vorderingen der westersche mogendheden voldeed, het bedoelde stuk over een paar dagen afgezonden zou worden.

Een geacht duitsch blad meldt, dat de zending van den heer *v. Hubner* naar Napels ten doel heeft om den Koning te bewegen tot het aannemen niet juist van al de voorstellen der westersche mogendheden, maar van de voornaamste derzelve. Ingeval de Koning daarin toestemde, zou Oostenrijk verder als bemiddelaar willen optreden en de genoemde mogendheden trachten te bewegen om met die inwilligingen genoegen te nemen.

— Lord *Hardinge*, laatstelijk opperbevelhebber van het britsche leger, is gisteren overleden. Na den bekenden aanval van beroerte, in Julij l. l., terwijl hij in het kamp te Aldershott met H. M. de Koningin in gesprek was, is hij steeds in een ziekelijken toestand gebleven, doch eerst sedert weinige dagen was dezelve van een zorgwekkenden aard. De nu overledene genoot in de belangrijke betrekkingen, die hij bekleed heeft, steeds eene hooge achting. Hij was de zoon van een predikant en aan geen voornaam geslacht verwant, doch heeft door eigene verdiensten tot de aanzienlijkste bedieningen in den Staat weten opteklimmen. In 1798 trad hij als vaandrig in krijgsdienst; bij de oorlogen op het spaansche schiereiland onderscheidde hij zich spoedig en nam hij aan vele gevechten deel; op het slagveld bij Ligny, in 1815, verloor hij eene hand, daarna vervulde hij achtereenvolgens bij het bestuur der krijgszaken en ook bij het burgerlijk bewind onderscheidene belangrijke betrekkingen; in 1844 werd hij tot gouverneur-generaal van Britsch-Indie benoemd, en in die hoedanigheid bestuurde hij den oorlog tegen de Sikhs. In October 1852 werd hij tot opperbevelhebber van het britsche leger benoemd, in plaats van wijlen lord *Wellington*, zijnen wapenbroeder en vriend.

— Graaf *Aberdeen*, de gewezen minister, is dezer dagen op het kasteel van Balmoral aangekomen om een bezoek bij H. M. afteleggen.

— De beurs was heden iets vaster. De 3 pc. gecons. resc. 94 à 1/8.

BRUSSEL, 26 September.

Gisteren heeft in de kerk der Augustijnen de uitdeeling plaats gehad der prijzen aan de kweekelingen der middelbare universitaire inrigtingen van onderwijs en der school van vee-artsenijkunde, die zich boven anderen hebben onderscheiden. Deze plegtigheid is bijgewoond door een talrijk publiek, grootendeels bestaande uit de nabestaanden der bekroonde kweekelingen en voorts door de bewindslieden *Vilain XIV*, minister van Binnenlandsche Zaken, *Nothomb*, minister van Justitie, *Mercier*, minister van Financien, *Dumon*, minister van O. Werken en *de Decker*, minister van Binnenlandsche Zaken; welke laatste alzoo van zijne jongste ongesteldheid, zijnde naar men thans verneemt, een aanval van buikloop of zoogenaamde *cholerine*, schijnt te zijn genezen.

Te een ure is de Koning, vergezeld door de leden der vorstelijke familie, in het kerkgebouw verschenen en met geestdrift ontvangen, terwijl door het muziek-corps der guides het nationale lied *la Brabançonne* werd aangeheven.

Het weder is en blijft steeds zeer ongunstig, zoodat het Venetiaansche-feest, 't welk, volgens het programma, dezen avond moest plaats hebben, aanvankelijk tot zondag aanstaande is uitgesteld.

— Gisteren heeft de laatste zitting van het Handels-Congres plaats gehad en is verslag uitgebragt door het committé voor de statistieke aangelegenheden, omtrent het bijeenroepen van een afzonderlijk Congres, speciaal belast met het onderzoek van de middelen, welke zullen kunnen worden aangewend, opdat men eenmaal zal komen tot de geheele afschaffing der octrooi-regten en accijnsen. De fransche gedelegeerde, de heer *Wolowski*, heeft zich voor het behoud dezer regten verklaard; de heer *Faider*, de gewezen belgische minister, heeft daartegen gesproken en is, wat het wenschelijke der afschaffing aangaat, ondersteund door den voorzitter den heer *de Brouckere*, die heeft voorgesteld, dat het Congres eene verklaring in dezen zin zal afleggen en er op zal aandringen, dat in alle landen, waar thans accijns-regten worden geheven, committé's zullen worden opgerigt, die het bepaalde mandaat zullen hebben om de middelen optesporen, welke ter vervanging der accijns-regten zullen kunnen strekken. Slechts drie stemmen hebben zich verklaard tegen het voorstel van den heer *de Brouckère*, waarmede het committé voor de statistiek zich had vereenigd.

Na eene verwarde beraadslaging over de regten, die thans in Engeland worden geheven van eetwaren en buitenlandsche wijnen, zijn nog verscheidene voorstellen aangenomen en is onder anderen nog verklaard, dat vereenvoudiging der tarieven allezins wenschelijk is. — De Vergadering is daarop gesloten.

In den avond hebben de leden, ten getale van 240, zich vereenigd aan eenen algemeenen vriendschappelijken maaltijd in de Gothische-zaal van het stadhuis, waarbij het niet aan welmeenende feestdronken heeft ontbroken. Bij afwezigheid van den heer *de Brouckère*, die door zijne beroepsbezigheden als burgemeester verhinderd was, is het voorzitterschap bekleed door een der onder-voorzitters, den graaf *Arrivabene*, die den feestdronk op Koning *Leopold* heeft ingesteld, welke met geestdrift is gedronken, even als een volgende feestdronk op de buitenlanders, die aan de werkzaamheden van het Congres hebben deelgenomen. De eerste secretaris, de heer *Couvreur*, heeft gemeend, dat op dezen laatsten algemeenen feestdronk eene uitzondering moest worden gemaakt en heeft zich verpligt geacht om bijzondere hulde te brengen aan de nederlandsche gedelegeerden. De spreker heeft doen uitkomen, dat thans twee natien, vroeger door de diplomatie vereenigd en daarna door de revolutie gescheiden, in de beste verstandhouding, gegrond op wederzijdsche hoogachting, leven; — dat de laatste feestviering te Amsterdam heeft getoond, dat Nederland niets vuriger verlangt dan verbroedering, en hij kan verzekeren, dat Belgie met dezelfde gevoelens bezield is. De heer *Couvreur* heeft ten slotte voorgesteld, dat allen, zoowel Belgen, als buitenlanders, zich zullen vereenigen in den feestdronk ter eere van de nederlandsche afgevaardigden, ten einde op die wijze het verbond van broederschap worde vernieuwd tusschen Belgie en Nederland, op den verjaardag zelven der belgische onafhankelijkheid en in de zaal, welke nu 26 jaren geleden weergalmde van kreeten van haat en strijdlust. — De heer *Reepmaker* heeft namens de nederlandsche gedelegeerden, dezen feestdronk met korte, doch hartelijke woorden beantwoord.

— Het is en blijft steeds zeer bezwaarlijk, iets met zekerheid te kunnen zeggen omtrent de waarschijnlijke gevolgen van den strijd, ontstaan door het mandament van den gendschen bisschop *Delebecque*. Het hier uitkomende clericale hoofd-orgaan voert steeds een zeer hoogen toon en verwijt de liberale organen, dat de beleedigende taal, die zij zich thans veroorloven tegen den genoemden prelaat, nog weinige jaren geleden door hen ten aanzien van de Kamer zelve, waarvoor zij thans zoo ijverig in de bres springen, is gebezigd. Het genoemde hoofd-orgaan spoort de katholieken hier te lande aan om moed te houden en niet uit het oog te verliezen, dat de buitenlandsche katholieken, getuige het parijssche dagblad *l'Univers*, in den gendschen bisschop den prelaat huldigen, die met waardigheid optreedt als de verdediger van het ware geloof en die zijne geestelijke verpligtingen weet natekomen, te midden van de hevige driften en felle hartstogten, welke rondom hem zijn opgewekt.

Inmiddels is de strijd in de dagbladen uiterst levendig en ontbreekt het niet aan scheldwoorden in de ultra-liberale dagbladen, die met woeker worden terug gegeven door de clericale organen. De grenzen der matiging worden daarbij zelfs zoodanig overschreden, dat het gendsche liberale orgaan het noodig acht, om in 't belang der waardigheid van de drukpers, *te protesteren tegen dit vuistgevecht van nieuwerwetschen aard.*

— De duitsche bladen gewagen van eenen rondgaanden brief van het russische staatsbewind, geteekend door vorst *Gortschakoff* den 2den September uit Moscou, aan de ruissische vertegenwoordigers in het buitenland, betreffende de buitenlandsche aangelegenheden.

De vorst doet daarbij opmerken, dat het tractaat van Parijs een einde heeft gemaakt aan een oorlog, van welken het menschelijk verstand de grenzen niet vermogt te bepalen, en bestemd is geweest om de internationale betrekkingen te herstellen. Hij wijst tevens op de aanleidende oorzaken, welke, ten minste in schijn, aanleiding tot dien oorlog hebben gegeven; — de verdediging van de regten van den zwakkere tegen den sterkere.

De bewindsman neemt aan, dat men daarbij ter goeder trouw is te werk gegaan, en ook verder, dat al de partijen opregtelijk hebben verlangd den vrede op hechte grondslagen te herstellen, maar vraagt, of deze internationale betrekkingen niet op nieuw worden bedreigd door den toestand van Griekenland en van Napels?

De russische staats-kanselier wijst daarbij op de voortdurende bezetting van Griekenland door eene vreemde krijgsmagt; hij vindt daartoe geene voldoende redenen, en meent, dat Rusland in dat opzigt niet alleen staat.

Betreffende Napels vermeent hij, dat de Koning van dat Rijk, door vreemde magt, in de uitoefening van zijne souvereine regten, en zonder zich aan het miskennen van eenig tractaat te hebben schuldig gemaakt, wordt gedrukt. Te dien aanzien luidt de depeche verder als volgt: „Wij begrijpen, dat, ten gevolge van een vriendschappelijk vermoeden, een Bewind aan eenig ander Bewind welwillend een raad geeft, die zelfs het karakter eener vermaning kan bekomen, maar wij vermeenen, dat die raad zich daarbij, als de uiterst grens, moet bepalen. Het mag thans minder dan ooit worden vergeten, dat de Souvereinen onder elkander gelijk zijn; dat het niet de uitbreiding is van grondgebied, maar de heiligheid van eens ieders regt, 't welk de betrekkingen regelt. Van den Ko-

ning van Napels toegeeflijkheid te willen erlangen door bedreigende maatregelen, — dat zoude eene poging zijn om zich, door middelen van geweld, van zijn gezag te willen meester maken, en zich in zijne plaats te stellen: — dat zoude zijn het onverholen verkondigen van het regt van den sterkste."

De russische staatsman vertrouwt, dat het zoo verre niet zal komen, en dat vooral Staten zich daarvoor zullen wachten, die zich aan het hoofd der beschaving stellen, en bij welke de staatkundige vrijheid het meest is ontwikkeld. Hij vermeent in dat opzigt de nu onmiskenbare zienswijze van de russische Regering, nopens deze aangelegenheden, onbewimpeld te moeten blootleggen, als het beste middel om met al de Staten, welke bij de instandhouding van het openbare regt van Europa belang hebben, in goede verstandhouding te blijven. Hij erkent, dat de verbindtenissen, aan welke dit wereld-deel gedurende 25 jaren den vrede verschuldigd is geweest, niet meer bestaan, en meent, dat Rusland thans volledige vrijheid van handelen heeft erlangd. Hij verklaart, dat Rusland zich in de eerste plaats op het welzijn zijner onderdanen zal toeleggen: dat Rusland niet mort, maar overweegt, wat te doen; dat die Staat ditmaal had kunnen zwijgen, maar zulks niet overeenkomstig heeft geacht met zijne waardigheid, en dat de Keizer zich de aanwending zijner stoffelijke krachten voorbehoudt; — dat de russische staatkunde wel is nationaal, maar niet zelfzuchtig, en dat derhalve daarbij niet kan worden toegegeven, dat de behartiging van eigene belangen het dulden van het verkrachten van de regten van anderen zoude verontschuldigen.

's GRAVENHAGE, 26 September.

Z. M. heeft den schipper *J. M. Richel*, dienende op de schoenerbrik *Macassar*, benoemd tot broeder van den Ned. Leeuw.

— Door Z. M. is de luit.-ter-zee 1ste kl. *G. Gersen*, wegens langdurige dienst, op verzoek, op pensioen gesteld. — Voorts heeft Z. M. bevorderd: tot kapt.-luit. de luit. 1ste kl. *A. D. S. Clarkson*; tot luit. 1ste kl. *W. F. L. de Vriese*; jhr. *M. W. Bowier* en *J. P. K. van Moorsel*; — tot officier-machinist met rang van l. t. zee 2de kl. *P. A. van Aken*.

's GRAVENHAGE, 27 Septembe.

Bij de beraadslaging in de Tweede-Kamer van gisteren heeft de heer *Thorbecke* verklaard, dat hij, vernemende dat het nieuwe ministerie geene reactie zoude betoonen, daar niet tegenover wilde stellen, dat het begonnen was met te reageren tegen hetgeen gebleken was het gevoelen te zijn van de groote meerderheid der Kamer, betreffende het lager onderwijs; — dat hij ook met genoegen vernomen had, dat dit Bewind geene uitsluiting beoogde en zich boven de partijen wilde stellen, ten einde daardoor de partijziekte, die zich, naar hij meende, sedert 1853 had voorgedaan, te genezen. In tegenoverstelling van hetgeen vroeger apaisement was genoemd, zoude hij nu gaarne willen vernemen, wat men door verzoening verstond?

Gewagende van de wijze, op welke de vorderingen van eene kleine partij in de Kamer, en van eene grootere daar buiten, zijn afgewezen, is den spreker eene eigenlijke verzoening hoogst bezwaarlijk voorgekomen. In aanmerking nemende, dat het vorige Bewind met het nemen van proeven tot verzoening is geëindigd, komt het hem voor, dat het tegenwoordige daarmede wil beginnen, en veronderstellende, dat hetzelve zich deswegens wel eenigzins zou hebben beraden, zoude hij gaarne eenige inlichting hebben vernomen, omtrent de middelen, die men tot dat einde dacht aantewenden. Bij het gemis daarvan, heeft hij echter erkend, dat de minister te regt heeft verklaard, dat het volk sedert eeuwen door het Christendom is gevormd; dat men de tegenwoordige beschaving, zoo hier als elders in Europa, hoofdzakelijk aan het Christendom heeft te danken; dat de wetgever daarop moet letten, want dat ook deze met het Christendom is opgegroeid en dat ook zij, die het loochenen, dit feit moeten erkennen.

De spreker heeft geëindigd, met te verklaren, dat ook hij van zijne zijde een amendement had willen voorstellen, maar, na de wijziging van het voorstel van de commissie, daarvan had afgezien, omdat ook daarmede het karakter van het adres van antwoord was behouden, om namelijk, tegen over een zoekend ministerie, te volharden bij de uitkomsten van het onderzoek.

Den spreker ten aanzien van de door den minister beweerde mogelijkheid der verzoening beantwoordende, heeft Z. E. aangemerkt, dat met hem en zijne vrienden geene verzoening noodig is, vermits hij zeer teregt heeft erkend, dat men de ontwikkeling van het nederlandsche volk aan het Christendom te danken heeft; dat daar wel degelijk acht op moet worden geslagen, en dat deze waarheid niet mag worden geïgnoreerd.

De heer *Groen* heeft gewaagd van de drie rigtingen, langs welke het groote vraagstuk van den dag is behandeld geworden, als door den heer *v. Nispen*, in die der r. k.; door den heer *Godefroi* in die der israëliten, en door den heer *Bosscha* in die der humaniteit. De spreker heeft betuigd, dat hij met genoegen van den eerstgenoemden spreker de verklaring heeft vernomen, dat hij geenszins de vernietiging van het protestantismus verlangt, maar dat hij vermeent, dat deze verklaring niet als maatstaf kan worden aangenomen van de denkwijze van zijne geloofsgenooten, — even gelijk onder die van hem spreker lieden zijn, welke tegen het katholicismus te velde trekken op eene wijze, welke hij niet kan goedkeuren; — dat hij de gedweeheid, door dien spreker betoond, toeschrijft aan deszelfs persoonlijke denkwijze, en met genoegen van hem heeft vernomen, dat hij een voorstander is van afzonderlijke scholen, maar dat hij spreker overtuigd is, dat als zijne geloofsgenooten 'er even warme voorstanders van waren, dergelijke al sedert lang zouden zijn daargesteld.

Ten aanzien van de bedenkingen van den heer *Godefroi*, heeft de heer *Groen* willen doen opmerken, dat ook hij gelijkheid voor allen verlangt, maar dat die gelijkheid geenszins de eenheid vordert der volksschool. Hem is voorgekomen, dat de genoemde spreker zich meer als wijsgeer heeft uitgelaten dan als israëliet; — dat zijne geloofsgenooten in den regel weinig met zijne denkbeelden zullen gediend zijn, en dat hij meer in den geest der israëliten heeft gesproken, dan de heer *Godefroi*. Hij heeft daarbij herinnerd, dat bij de emancipatie der israëliten van de 50.000 aanwezige niet meer dan 10 dank-adressen bij de Nationale Vergadering van dien tijd zijn ingekomen.

Verder heeft de spreker beweerd, dat niet zijne denkbeelden den Staat met ondergang zouden bedreigen, maar dat de rigting, door den heer *Bosscha* voorgestaan gevaarlijk is; — dat hij en zijne vrienden een positief Christendom verlangen, waarbij de aandacht wordt gevestigd op die hoofdwaarheden, omtrent welke al de Kerken het eens zijn. Naar zijn inzien bestaat zijn verschil van de rigting van den heer *Bosscha*, hier in, dat hij de vrucht met den wortel begeert, en gene zich alleen met de vrucht zoude vergenoegen. De spreker heeft beweerd, dat zijne denkbeelden geenszins revolutionair kunnen worden genoemd, maar dat die der humanitairen als zoodanig moeten worden aangemerkt; dat het beginsel der ontwikkeling van den mensch buiten het Christendom dagteekent van 1789, 1793, 1830 en 1848. De spreker heeft gevraagd, of dit laatstgenoemde jaar wel het laatste tijdpunt zal zijn, op 't welk dergelijk beginsel wordt gehuldigd?

De spreker heeft beweerd, dat de vrijheid voor afzonderlijke scholen niet genoegzaam is, en dat dergelijke alleen een privilegie daarstellen voor meer vermogenden; — dat geheel de bevolking behoefte heeft aan ontwikkeling in christelijken zin, en dat met zijn amendement niets anders wordt bedoeld, dan om, met in standhouding der Grondwet, daarin te voorzien.

De dag, op welken de heer *Thorbecke* inlichting zal geven, nopens de stukken, betreffende de aftapping van water op de Maas, zal nader worden bepaald.

[Op § 5 van het adres is geen amendement voorgesteld geworden; twee en twintig leden hebben zich eenvoudig daar tegen verklaard.

De aanhef van al. 8 van het berigt uit 's Gravenhage, 26 September, 2de bladz., in het vorig nummer moet aldus worden gelezen:

„Nadat de heer *Groen* nog breedvoerig zijne bedenkingen over het aanhangig onderwerp had ontwikkeld, heeft de heer *Godefroi* gevraagd, welk verschil er nu nog aanwezig is tusschen het amendement van den heer *Wintgens* en het voorstel der commissie. De heer *Wintgens* heeft begrepen, dat er geen wezenlijk verschil bestaat, enz."

Ook het amendement van den heer *Groen* is door den voorsteller *ingetrokken*.]

's GRAVENHAGE, 27 September.

De uitslag van de beraadslaging over het adres van antwoord der Tweede-Kamer heeft algemeen genoegen gegeven. Dit adres is in vele opzigten verbeterd, zoo in den aanhef, op voorstel van den heer *Rochussen*, als door de verzachting van § 6, en de toelichting daarvan door den heer *Bosscha*, met welke de Regering genoegen heeft genomen. Hierdoor is de spanning tusschen de Regering en de Tweede-Kamer uit den weg geruimd, die velen met onrust vervulde, vermits het aftreden van het Kabinet evenmin als eene ontbinding der Kamer wenschelijk werd geacht.

HAARLEM, 26 September.

In de bijeenkomst van den Gemeente-raad van heden zijn slechts *negen* leden tegenwoordig geweest, en derhalve geen genoegzaam aantal om te kunnen besluiten. De aanwezigen waren de heeren *de Br. Kops*, *Travaglino*, *v. d. Breggen*, *v. d. Velde*, *Brink*, *Fontein*, *Fiers* en *v. d. Broek*.

De voorzitter heeft zich alzoo bepaald tot het doen van mededeelingen. Daaruit is o. a. gebleken dat B. en W. voornemens zijn om den weg langs de Brouwersvaart met fijn geslagen harde steenpuin te doen bestorten: — dat het gemeentebestuur van Heemstede verzoekt dat, ter verbetering van de gemeenschap met het Haarlemmermeer den weg van het Blaauwbruggetje, door den Hout, tot het Societeitsgebouw voor dezer stadsrekening worde bepuind en begrind, met aanbod van het onderhoud voor rekening dier gemeente te nemen.

Verder is medegedeeld, dat de Afdeeling Haarlem van de geneeskundige Maatschappij zich, nopens het verslag, in den gemeente-raad uitgebragt, wegens den gezondheids-toestand, tot den commissaris des Konings heeft gewend, met overlegging van afschrift van den brief, de verklaring inhoudende dat, naar hare overtuiging, geene enkele der onderwerpelijke aangelegenheden kan geacht worden in voldoenden toestand te zijn; — dat de pl. geneeskundige commissie, bij missive aan den Raad almede bedenkingen ten aanzien van dit verslag heeft aangevoerd, houdende, onder anderen, dat op vele plaatsen de huizen vochtig en slecht gebouwd zijn en gebrek is aan goede riolen; — dat de in de stad aanwezige mestvaalten, slagterijen, vetsmelterijen, olijbranderijen als schadelijk moeten worden beschouwd, en dat zij zich vleit, dat, met eene gewenschte medewerking van de commissie met den Raad, een voldoende toestand in dezen zal kunnen worden verkregen.

Ook is nog medegedeeld, dat eene commissie uit het gemeente-bestuur van Leymuiden zich tot B. & W. heeft gewend met het verzoek om, vermits de brug, tot welker onderhoud Haarlem zich niet meer verpligt rekent, voorziening vereischt, terug te komen op het besluit om dit onderhoud voor *f* 500 als 't ware aftekoopen, en die som te verhoogen, en dat B. & W. de commissie hebben geantwoord, dat de Raad vermoedelijk zwarigheid zou maken om aan dit verzoek te voldoen.

HAARLEM, 27 September.

Geheel het deensche ministerie, met uitzondering van den heer *v. Scheel*, heeft zijn ontslag genomen.

In Londen is berigt uit Washington ontvangen, houdende, dat de generaal *Smith*, die in Kansas commandeert, genoegzame strijdkrachten vereenigd heeft om de orde te handhaven.

Uit Parijs wordt gemeld, dat de voor de napelsche kust bestemde schepen in Toulon nog op bevel wachtende waren om zeewaarts te stevenen, en dat acht oostenrijksche gewapende schepen te Malta waren aangekomen.

De Loge *Vicit Vim Virtus* zal hare eerste winter-vergadering houden, op woensdag den 1sten October aanstaande, des avonds ten zeven ure, met receptie.

— Den 24sten dezer heeft de opening der tentoonstelling van landbouw te Delft, plaats gehad door den president van het hoofdbestuur, den heer *Gevers van Endegeest*, in tegenwoordigheid der burgerlijke en militaire autoriteiten en van een aantal leden der Maatschappij en verdere genoodigden. In eene korte toespraak wees de voorzitter er op, hoe de landbouw de oudste tak van nijverheid is, en in een zeer naauw verband staat tot de overige industriële wetenschappen, en hoe men steeds moet trachten door doelmatige wetenschappelijke toepassingen hem tot volmaakter staat te brengen. Daarop werd al het toongestelde met veel belangstelling in oogenschouw genomen. De tentoonstelling munt uit door pracht, rijkdom en degelijkheid der voorwerpen; de geschiktheid der lokalen, door het gemeente-bestuur tot dat einde afgestaan, wordt zeer geroemd, als ook de doelmatige en smaakvolle rangschikking der voorwerpen, waarvoor alle lof aan het hoofdbestuur en wel niet het minst aan den ijverigen secretaris den heer *Gevers Deynoot* moet worden toegebragt. Het concert, in den avond van dien dag, onder directie van den heer *Broers*, gegeven, en waarmede eene reeks van allerlei feesten werd geopend, was zeer luisterrijk en druk bezocht. Het programma werd door het personeel der solo en koorzangers en zangeressen, allen van Delft, de laatsten ten getale van ruim 80, en het orkest, sterk ongeveer 60, met glans afgespeeld. Den volgenden middag heeft, onder begunstiging van schoon weder en den toevloed eener aanzienlijke menigte menschen, het ringrijden plaats gehad, onder begeleiding der muziek van het regiment dragonders, in garnizoen te 's Hage; 24 ruiters dongen naar de uitgeloofde prijzen.

SCHEEPSTIJDINGEN.

AMSTERDAM, 27 September. Den 26sten dezer in Texel binnengekomen: *Henriette*, Bulder en *Harberdina*, Reininck, beide van Galatz, de laatste l. v. Porto; *Vrouw Dieuwke*, van der Wouden, Londen; de stoomb. *Graaf van Rechteren* en *Burgem. Huidekoper*, beide van Hull; *Anna Wilhelmina*, Törgensen, Fredrikstad; *Freya*, Schlyter, Drammen; en uitgezeild: de stoomb. *Magnet*, Londen. Wind w. z. w.

Den 26sten dezer in Helvoet binnengekomen: de stoomb. *Feyenoord*, Londen; *de Maas*, Bristol; *Seagull*, Hull; *Chevy Chase*, *Elisabeth*, Beverley en *Favourite*, Fenwick, alle 3 van Newcastle; *Magnus Troll*, Gant, Boness; *Supply*, Cooper, Seaham; *Hermanus*, Leicher en *Sperwer*, Ruiten, beide van Bergen; en uitgezeild: de stoomb. *Levant* en *Seine*, beide naar Havre; *Giraffe*, Londen. Wind w. - w. z. w.

Den 26sten dezer in Brouwershaven binnengekomen: *Parana*, Hower, Newjork naar Rotterdam.

Den 25sten dezer in Vlissingen binnengekomen: *Wester-Schouwen*, de Vries, Odessa.

Den 14den Aug. van Rio de Janeiro uitgezeild: *Koningin der Nederlanden*, de Jonge, Callao naar Cowes; 15 dito *Graaf van Limburg Stirum*, Oldengaard, Kanaal.

Den 16den dezer te Gibraltar binnengekomen: *Francisca*, van der Wijck, Triest naar Antwerpen.

Den 4den dezer te Cadix binnengekomen: *Herman Albert*, Potjewijd, Newcastle.

Den 16den dezer te Lissabon binnengekomen: *Jacoba Johanna*, de Groot, Queenstown; 17 dito *Marinus en Geertruida*, Oomkens, Newcastle; 18 dito *Clasina Aidina*, Wirtjes, Cardiff.

Den 23sten dezer te Ramsgate binnengekomen: *Eensgezindheid*, de Boer, Harlingen naar Livorno.

Den 22sten dezer te Plymouth binnengekomen: *Libra*, van Os, Amsterdam naar Konstantinopel.

BEURS VAN AMSTERDAM.

Prijzen der Effecten.

27 *September* 1856. 4½ *ure*.

			van	*tot*	*gebl.*
NEDERL., Werkel. Schuld	2½	pct.	61½	⅝	61¾
" "	3	"	72½	⅞	—
" "	4	"	92⅝	¾	—
Amortisatie-Syndicaat	3½	"	—	—	—
Handelmaatschappij	4½	"	-	—	—
Oost-Indische Leening	4	"	92⅜	—	—
Aand. Holl. Spoorweg			—	—	—
Leen. " "	4½	pct.	—		—
Aand. Rijn-Spoorweg	4½	"	—	—	—
FRANKRIJK, Certificaten	3	"	—	—	—
"	4½	"	—	—	—
RUSL., Obl. Hope & C°.	5	"	101⅝	⅞	—
" " 1828/1829	5	"	—	—	—
Certificat. " 1831/1833	5	"	90	—	—
" " 1840	4	"	—	—	—
" bij Stieglitz	4	"	82¾	—	—
" " " N.	4	"	—	—	—
Inschr. in Assignatiën	6	"	—	—	—
Certific. van "	6	"	63		—
POLEN, Aandeel. 1835, fl. 500		*f*	—	—	—
Obligatiën	4	pct.	77	—	—
SPANJE, Obligatiën	1¼	"	23⅜	7/16	—
"	3	"	42 1/16	—	—
" Binnenl.	3	"	37 5/16	9/16	37 5/16
Amortisable			—	—	—
Bew. Coupon			—	—	—
OOSTENR., Oblig. bij Goll.	5	pct.	—	—	—
" " "	4	"	—	—	—
" Metaliek	5	"	71⅞	72¾	72 9/16
" " N. 1849 à 1854	5	"	81	⅞	81⅝
" "	2½	"	37½	13/16	37 11/16
BELGIE,	2½	"	—	—	—
Rothschild,	2½	"	50	—	—
"	4½	"	—	—	—
BRAZILIE, Geldl. 1824, £ 100	5	"	—	—	—
" " £ 200	5	"	—	—	—
PORTUGAL, Obl.	3	"	43⅛	¼	43 3/16
" diffred	3	"	—	—	—
Binnenlandsche à 1 conto	5	"	—	—	—
PERU, Geldl. 1849, thans	4½	"	—	—	—
VENEZ., Obl. 6 pct. thans	4	"	29¼	—	—
GRENADA, Obligatiën. £ 100	2¼	"	20⅜	½	—
MEXICO, Oblig. 1851	3	"	20¾	—	—
N.-AMERICA, Americ. Bank-Actien.			—	—	—

Oostenrijk Nat. Metall. 74. Napels cert. bij *Lamaison & Bouwer* 5 pc. 103¾. Griekenland obl. geldl. 1825 5 pc. 4⅝ à ¾. Columbia Equador nieuwe 1 pc. 14 onbep. Grenada obl. uitgest. 6 15/16. Louisiana 5 pc. 98½. Nieuwe 4 pc. Weener Loten *f* 303 à *f* 306. Oostenr. Bank-Actien *f* 1200. Rusland bij *Stieltz* 5de ser. 91⅝; 6de ser. 92⅜ à ⅞. Disconto 4½. — Beleening 5. Prolongatie 5½.

Aldus opgemaakt door het Bestuur der Societeit
Tot Nut des Obligatie-Handels.
J. BRASKAMP, Pres.

Hooger afkomende merken hebben op al de prijzen der fondsen gunstig gewerkt; alleen van de spaansche is weinig verbetering bespeurd.

LONDEN, 27 September. De 3 pc. geconz. resc. 93⅛ à ¼. Spanje 1¼ pc. 23⅛ à ⅞. Rusland 4½ pc. 96.

⁎ **DE LIEFDE VERGAAT NIMMERMEER.**

Op den 2den Augustus ll. trof de stad *Schleiz*, in het vorstendom *Reusz*, eene zware ramp.

Een hevigen **Brand** heeft, in weinige uren, een groot gedeelte dier stad in den asch gelegd, en 230 gebouwen, waaronder zeer aanzienlijke, vernield. Vóór 19 jaren trof haar een gelijk lot. Ook het weder opgebouwde heeft nu veel geleden. Er was aan geen redden te denken. De inwoners hebben alles verloren, en de Commissie, die zich te *Schleiz* tot het inzamelen van liefdegiften heeft gevestigd, berigt, dat de ellende alle beschrijving te boven gaat, waarom zij dringend de hulp van elders mede inroept, om in dezen grooten nood eenigzins te voorzien.

De ondergeteekenden hebben geene vrijheid gevonden, hoe veel er ook in ons eigen land te geven zij, zich te onttrekken aan de broederlijke bede, welke deze Commissie aan hen gerigt heeft, en vertrouwende op den geest der mededeelzaamheid, ook jegens den ongelukkigen Nabuur, die ons land kenmerkt, verklaren zij zich gaarne bereid, liefdegaven tot dit doel te ontvangen en derwaarts over te maken.

's Gravenhage, 17 *September* 1856.

J. H. v. WICKEVOORT CROMMELIN,
Secretaris van Z. K. H. Prins *Hendrik der Nederlanden*, Kneuterdijk.
J. A. KRAMER, } Predikanten.
T. C. R. HUYDECOPER, }

Tot het ontvangen van giften voor de zoo zwaar beproefde stad, verklaren zich bereid (behalve te Rotterdam Ds. BRANDES; te Leiden Ds. INCKEL; te Utrecht DDs. DECKER ZIMMERMAN en VAN HOOGSTRATEN), te Amsterdam:

L. S. P. MEYBOOM, Predt., Egelantiersgracht, N°. 18.
LUDW. C. LENTZ, Predt., Prinsengracht bij de Spiegelstraat.

⁎ VERGADERING van den Gemeente-raad van Haarlem, op *Woensdag den* 1sten *October* 1856, des namiddags ten 1 uur.

⁎ De NAJAARSVERGADERING der Provinciale Commissie van Onderwijs in Noord-Holland, zal gehouden worden, Maandag den 6den October 1856 en volgende dagen in *het Prinsenhof* te Haarlem. Dingsdag examen voor den vierden en derden Rang; Woensdag voor den tweeden en eersten rang; Donderdag voor Huis-Onderwijzers, Onderwijzeressen en in vreemde Talen. De examens telkens des voormiddags ten negen ure.

NIEUWE SCHOUWBURG TE HAARLEM.

Op Zaturdag 4 October 1856.

GROOT CONCERT,

TE GEVEN DOOR

de Johannisberger Kapel.

bestaande uit 34 Personen, onder medewerking van de *Opera Zangeres*.

Mej. ZIEGELER, uit *Hamburg*.

en onder Directie van den Heer JULIUS LANGENBACH.

Aanvang ten half acht ure.

Prijzen der Plaatsen:

Balcon *f* 2,—; 1e Loge *f* 1,80; 2e Loge *f* 1,50; Amphitheater *f* 1,50; Bak *f* 1,—; Gallerij 50 Cents.

Plaatsen kunnen besproken worden op Vrijdag 3 October en Zaturdag 4 October, tegen betaling van 10 Cents extra per plaats. De Programma's zijn verkrijgbaar aan den Nieuwe Schouwburg.

*** Ondertrouwd:

HAARLEM, 26 September 1856. J. RATELBAND en G. SANTBERGEN.

*** Getrouwd:

C. RÖMELINGH, Weduwnaar van *J. A. Nieuwveen*, met W. M. GEERTSEMA VAN SJALLEMA.

WESTERBROEK, (Prov. *Gron.*) 24 September 1856.

*** Getrouwd:

C. STROO, gepensioneerd Luitenant-Kolonel der Infanterie van het Oost-Indisch Leger, en A. C. P. HASEBROEK.

A. J. M. LOS, Med. Doctor te *Schiedam*, en G. H. HASEBROEK.

LEYDEN, 24 September 1856.

*** Getrouwd:

NEERIJNEN, 25 September 1856. H. HOPE LOUDON en J. W. C. Baronnesse VAN PALLANDT.

*** Getrouwd:

A. BOELE, Officier van Gezondheid, 2de Klasse, en G. H. RIESZ.

BREDA, den 26sten September 1856.

*** Heden beviel voorspoedig van eene DOCHTER, mijne geliefde Echtgenoot *J. M. MEESTERS*.

T. A. MEESTERS.

STEENWIJK, den 24sten September 1856.

*** Heden beviel voorspoedig van eene DOCHTER, Vrouwe *S. J. SCHALLIG*, geliefde Echtgenoote van

UTRECHT, 24 September 1856. J. D. GERLINGS.

*** Heden beviel door Gods goedheid vrij voorspoedig van eene welgeschapene DOCHTER *M. SLOT*, geliefde Echtgenoot van H. KRIJGERS.

AMSTERDAM, 25 September 1856.

*** Heden overleed mijne geliefde Echtgenoot W. M MIDDELKOOP, in den ouderdom van 48 jaren, na een hoogst gelukkig Huwelijk van ruim 21 jaren.

Ik verlies in haar eene brave Vrouw, mijne 6 Kinderen eene goede Moeder, en haar eenig overgebleven Broeder eene hartelijke Zuster. Weemoedig staren wij haar na, maar berusten. A. VAN DE WERK, Notaris.

ZEVENBERGEN, den 22sten September 1856.

*** Heden overleed, na een langdurig lijden, mijn geliefde Echtgenoot, JACOBUS JOHANNES BURGER.

UTRECHT, 23 September 1856. Wed. J. J. BURGER, DAVIES.

Algemeene kennisgeving.

*** Diep betreurd door mij, zijne Kinderen en Behuwd-Kinderen, overleed heden in den ouderdom van 47 jaren, mijn geliefde Echtgenoot, de Wel-Edele Heer JOHANNES VOLGRAAF, Apotheker alhier.

EDAM, 23 September 1856. F. C. TICHELAAR, Wed. *Js. Volgraaf*.

*** Heden overleed na een allersmartelijkst lijden in den ouderdom van 39 jaren onze geliefde Broeder GEORGE LODEWIJK SCHOLTING.

AMSTERDAM, 23 September 1856. B. SCHOLTING. *uit aller naam.*

Familie, vrienden en bekenden, gelieven deze algemeene kennisgeving mede als bijzondere aan te nemen.

*** Heden overleed, in den ouderdom van ruim 83 jaren, Mejufvrouw PETRONELLA VAN DER WEYDEN.

HAARLEM, 24 September 1856. D. Jh ZIEGLER, Execut. Testam.

*** Heden overleed de jongste onzer Lievelingen NEELTJE, slechts ruim elf maanden mogten wij ons in haar bezit verheugen. WILLEM VIS NEELTJE VIS — HOUTTUYN.

ZAANDIJK, 25 Sept. 1856.

*** Heden overleed Mejufvrouw MARTINA MARGARETHA VERBURGH, hartelijk geliefde oudste Dochter van G. J. VERBURGH.

ROTTERDAM, 26 September 1856.

*** Het ZOONTJE, in wiens geboorte wij ons den 23sten dezer mogten verblijden, werd ons tot groote droefheid, weder door den dood ontnomen.

AMSTERDAM, 25 September 1856. W. REBEL. G. J. REBEL, KLAPMEIJER.

*** Na een langdurig doch geduldig lijden, overleed heden tot onze diepe droefheid, onze geliefde Dochter, CAROLINE ANTONIA AMALIA, in den ouderdom van 22 jaren.

ROTTERDAM, 26 September 1856. W. F. G. C. A. REHM. A. M. C. W. REHM, SNABILIÉ.

*** Voor de vele en hartelijke bewijzen van belangstelling bij gelegenheid van ons Huwelijk ontvangen, betuigen wij, ook namens onze wederzijdsche Familie, onzen opregten dank. J. H. K. JANSEN JUNR. A. M. JANSEN, KREISCHER.

ROTTERDAM, 26 September 1856.

*** Voor de veelvuldige bewijzen van belangstelling en deelneming mij betoond, gedurende de ziekte en na het overlijden van mijnen geliefden Echtgenoot, den Heer *Bernardus Henricus Evers*, betuig ik aan Familie, Vrienden en Bekenden mijne opregten dank.

AMSTERDAM, 27 September 1856. A. C. SETTELS, Wed. *B. H. Evers*.

*** De ondergeteekende betuigt bij deze aan Familie, Vrienden en Bekenden, zijnen opregten dank voor de vele blijken van deelneming hem betoond bij de bevalling zijner geliefde Echtgenoote. W. J. ELSENHORST.

HAARLEM, 29 September 1856.

*** **ANNONCE OFFICIELLE.**

Commission Impériale d'Amortissement.

En vertu de l'oukase Impérial, du 26 Novembre 1855, la rente perpétuelle du sixième emprunt à cinq pour cent sera payée pour chaque semestre, du 1er Avril au 1er Juin et du 1er Octobre au 1er Décembre, par la Commission Impériale d'Amortissement à St. Pétersbourg, en douze et demi roubles argent, ou, selon le choix des porteurs de coupons, par l'entremise de Messieurs STIEGLITZ & Co. soit en vingt trois florins soixante cents de Pays-Bas, soit en vingt-six marcs dix schellings onze deniers banco de Hambourg.

En conséquence la Commission Impériale d'Amortissement porte à la connaissance des possesseurs de billets du sixième emprunt à 5 pCt., qui désireraient toucher le montant de leurs coupons en florins des Pays-Bas, ou en marcs banco de Hambourg, que, d'après les arrangements pris par l'entremice de Messieurs STIEGLITZ & Co., les payements de ces coupons auront lieu, aux termes sus-enoncés:

à Amsterdam, chez Messieurs HOPE & Co.,

et à Hambourg, chez Monsieur P. MENDELSOHN BARTHOLDY.

Toute inscription, dont on voudra toucher le payement des coupons à Amsterdam, devra y être présentée la première fois, en original, avec la feuille des coupons, chez Messieurs HOPE & Co., pour être munie, sans frais pour les possesseurs, du timbre requis, sur l'inscription et sur les coupons.

De Heeren HOPE & Co. berigten, met betrekking tot bovenstaande kennisgeving, dat de bij hen betaalbaar gestelde Coupons van 1 October 1856 door de *Associatie-Cassa* wordt voldaan.

*** De Heeren HOPE & Co., KETWICH & VOOMBERGH en Wed. W. BORSKI adverteren, dat de *COUPONS*, in Amerika verschenen 1 September 1856, van Certificaten hunner Administratie, op Schuldbekentenissen ten laste de *Farmers Loan and Trust Company* te New-York, à 5 pc., ieder groot Ds. 10.—, van heden af zullen worden betaald ten Kantore van de *Associatie-Cassa*, met *f* 23,41.

Amsterdam, 19 *September* 1856.

*** De Heeren HOPE & Co., KETWICH & VOOMBERGH en Wed. W. BORSKI, geven berigt, dat de *Farmers Loan and Trust Compagny* te New-York, het voorstel doet, om de Certificaten dit jaar verschenen **te prolongeren**, tegen eene jaarlijksche rente van ZES PERCENT, in plaats van VIJF PERCENT, en de vervaltijden dier Certificaten te stellen:

voor één vijfde in 1858,
„ „ „ „ 1859,
„ „ „ „ 1860,
„ „ „ „ 1861,
„ „ „ „ 1862.

(Op de hierboven vermelde vervaltijden, zal door het lot worden aangewezen, welke Cerficaten van het Administratie-kantoor zullen worden afgelost.)

Houders van Certificaten *Farmers Loan and Trust Company*, door het Administratie-kantoor uitgegeven, vervallende 1 September 1856, die van dit aanbod wenschen gebruik te maken, worden verzocht vóór Woensdag den 1sten October a. s., aan het Kantoor van de Heeren HOPE & Co, eene tot dat einde voorliggende Lijst, met bijvoeging van het getal en van de nummers hunner Cerficaten, te teekenen, alsmede de Certificaten van eene aanteekening te doen voorzien.

Van heden af zal aan de *Associatie-Cassa* gevaceerd worden tot intrekking der Certificaten, den 1sten September 1856 verschenen, met derzelver onverschenen Coupons en daarbij behoorende Talons, tegen betaling van *f* 936.40 voor ieder Certificaat, waarvan de Houder niet verlangt te prolongeren.

Amsterdam, 19 *September* 1856.

*** **NEDERLANDSCHE MAATSCHAPPIJ VAN ALGEMEENE RENTEVERZEKERING.**

Ter algemeene kennis wordt gebragt, dat in de Vergadering te Amsterdam gehouden is besloten, om, behalve tegen het gewone bedrag, ook AANDEELEN van *f* 500 en *f* 1000 uittegeven, en dat de vierde Societeit der Maatschappij waarschijnlijk zal worden gesloten den 25sten April 1857. De aandeelen alsmede nadere informatie omtrent den gunstigen stand dezer Maatschappij zijn te bekomen bij den Agent Mr. H. GERLINGS Cz. Nieuwe Gracht No. 253, te Haarlem.

*** **LAATSTE OPROEPING.**

Al wie iets te vorderen mogt hebben van het HOOFDBESTUUR tot oprigting van het METALEN STANDBEELD VOOR LOURENS JANSZOON COSTER, te *Haarlem*, gelieve zich vóór den 15den October e. k. te wenden aan den Heer A. D. SCHINKEL, te 's Gravenhage, Penningmeester van gezegd Hoofdbestuur.

*** **LEERLING VOOR DEN BOEKHANDEL.**

In eene der voornaamste Steden van Z.-Holland, biedt zich bij eenen sedert 15 jaren gevestigde Boekhandelaar weder de gelegenheid aan, tegen billijke vergoeding van Kost en Inwoning, de plaatsing van een JONGELING. Hoofdvereischten zijn: Prot. Godsdienst, eene goede hand schrijvende en niet onbekend met de Fransche, en liefst ook Hoogd. Taal. Reeds drie jonge Menschen, waarvan reeds twee in dezen Handel gevestigd zijn, hebben bij hem hunne opleiding genoten. Men adressere zich met *franco* Brieven, onder Letter L., aan A. KNOOP, Klein Heiligland, te Haarlem.

*** In het Algemeen Wees- en Armenhuis te Westzaan, (Provincie Noord-Holland) worden verlangd, als BINNEN-VADER en BINNEN-MOEDER, Gehuwde Lieden, van de Protestantsche Godsdienst.

De voldoendste bewijzen van goed, zedelijk gedrag en van geschiktheid om dusdanige Inrigting te besturen, zullen *vrachtvrij* vóór den 8sten October 1856 moeten ingediend worden, terwijl men zich tevens in *persoon* om nadere inlichtingen, voor gezegd tijdstip zal dienen aantemelden, bij den ondergeteekenden Burgemeester dier Gemeente. Mr. H. C. HOOFT HASSELAER.

*** Met primo November verlangt men in een talrijk Gezin: Eene JUFVROUW, P. G., niet beneden de 25 jaren, ter verzorging van Kinderen. Vereischten zijn de Fransche Taal vlug te spreken, goed te kunnen Linnen- en Wollennaaijen en bekwaam in de behandeling der Wasch. *Franco* Brieven, onder Letters B. L., bij den Boekhandelaar A. E. C. VAN SOMEREN, te Zutphen.

*** Bij eene fatsoenlijke Burger Familie op een Buiten, in de Prov. Utrecht, verlangt men zoo spoedig mogelijk: Eene JUFVROUW, P. G., in staat en genegen aan een Meisje van 8 jaren, eenig Onderwijs te geven en aangenaam bezig te houden, en tevens in de Huishouding de behulpzame hand te bieden. Adres met *franco* Brieven, met vermelding van leeftijd, onder Letters J. T., bij C. H. VAN NEDERHASSELT, Boekh. te Maarssen bij Utrecht.

*** *On demande dans une famille destinguée pour les mois d'Hiver une DEMOISELLE de la R. P. qui soit à même de s'occuper de 9 à 4 de quatre jeunes Enfants. Elle doit parler avec facilité les langues Française et Hollandaise, savoir les enseigner, ainsi que la Geographie, l'Histoire, le Dessin et les ouvrages d'agrément. On est prié de s'adresser sous l'initiale B., chez les Libraires M. WESTERMAN & FILS, Kalverstraat E 50, te Amsterdam.*

*** **FINALE UITVERKOOP.**

De ondergeteekende heeft door zijnen voortdurenden ziekelijken toestand genoodzaakt, besloten om zijnen WINKEL in MANUFACTUREN op te heffen en zal daartoe de vele voorhanden zijnde goederen, waarbij eene partij *beste Monton Dekens, Baaijen, Flanelle, Linnens, ook* 5/4 *Vlaamsch Gordijn Linnen enz.* tegen Fabrieksprijs à contant uitverkoopen. C. VAN ABS HJz.

Haarlem, Firma Wed. *J. H. van Abs en Zoon.*

30 *Augustus* 1856.

VERKOOPHUIS.

Groote Markt, bij de Koningstraat.

Ontvangen MODERATEUR LAMPEN, van beste constructie, waarvoor een jaar wordt ingestaan, van af *f* 2,75, geheel compleet, groene en bronze Berliner SPAARLAMPEN, van af *f* 1,30.

Eene groote sortering, der nieuwste zwarte LAVA BRACELETTO, voor spotprijzen. Keurig bewerkt AARDWERK, GROEPEN, BEELDEN, PORTE SIGARES, TABAKS POTTEN en ASCHBAKJES, in verschillende kleuren.

Eene fraaije collecte TOONEELKIJKERS, van af *f* 2,—, alsmede Nieuwe Engelsche LONT VUURMACHINES, in den vorm van Horologien, van 65 Cents.

Haarlem, 27 *September* 1856.

J. P. KARTHAUS.

FLORA NOBILISSIMA.

De boven alle verwachting talrijke Bestellingen op mijne Bloembollen-Collectie, doen mij de vrijheid nemen, door deze, aan mijne geachte Begunstigers te berigten, dat binnen den kortst mogelijken tijd, aan alle orders stipt zal voldaan worden. Door mijne zeer uitgebreide verzameling kan ik echter nog leveren: Schoone, sterke BOLLEN van diverse HYACINTHEN, TULPEN in talrijke Variëteiten, AMARYLLISSEN, zware Bollen, NARCISSEN, enz. Tegelijk permiteerd mijn Etablissement het verzorgen van Planten voor H. H. Liefhebbers, gedurende den winter, het leveren van BLOEIJENDE PLANTEN, van BAL- en TAFELBOUQUETTEN en DECORATIEN voor Feesten; terwijl in de eerste plaats, het leveren van de *allernieuwste Planten*, een mijner voornaamste zorgen uitmaakt.

J. J. VROOM,
Bloemist te Kralingen bij Rotterdam.

BORSTAANDOENINGEN,

Verkoudheden, Zinkens, Heeschheid, Kinkhoest enz.

Uit de onderzoekingen, die door de Geneesheeren der Parijsche Hospitalen gedaan zijn, blijkt, dat de **Siroop en Borstkoekjes** der **Arabische Nafé**, van G. DELANGRENIER, te Parijs, de beste Borstmiddelen zijn om bovengenoemde *Aandoeningen* te bestrijden. Deze middelen maken eene uitzondering op andere bereidingen voor den Borst, doordien zij noch *Opium* noch *Zuren* bevatten.

MAAGPIJNEN.

Maagontsteking, Ontsteking van Maag en Ingewanden, Overprikkeling.

De lijders aan Maagpijnen en geprikkelde Ingewanden zullen, in den door *Delangrenier* bereiden *Racahout*, eene voor de Maag geschikte Spijs vinden, door deszelfs *voedende* en opwekkende eigenschappen is dezelve bijzonder geschikt voor *Vrouwen*, *Minnen* en *Kinderen*; deze zelfstandigheid bewaard de Kinderen voor *Engelsche Ziekte* en andere, aan dien leeftijd eigene ongesteldheden.

Deze bereidingen zijn de *eenigen*, die door de Geneeskundige *Academie* en *Faculteit* van Parijs goedgekeurd zijn.

Ten einde zich voor de Belgische namaak te behoeden, en overtuigd te zijn dat dezelve uit de Fabriek van den Heer *Delangrenier*, *te Parijs* afkomstig zijn, moet men

zich aan het *Hoofd-Depôt* voor Holland, bij den Heer *F. E. van Santen Kolff*, te Rotterdam, of de volgende Heeren Depôt-Houders aanmelden, alwaar deze bereidingen *alléén* in Flesschen of Doosjes afgeleverd moeten worden, die met het *Cachet* van den Heer *Delangrenier* verzegeld zijn.
H. H. Uloth, Apotheker, op den Zeedijk, te Amsterdam; *J. M. van Rossem*, Apotheker, te 's Hage, en *L. J. Grootendorst*, Apotheker, te Utrecht.

THEE.

De ondergeteekenden bevelen zich voortdurend aan tot het leveren van alle soorten van THEEËN, welke in hun Dépôt verkrijgbaar zijn gesteld, in verzegelde Pakjes van 2½ N. ℔, 1 N. ℔, 5, 2½ en 1 ons, waarop nummer en prijs van af 80 Cent de 5 ons en hooger zijn vermeld, Prijs-Couranten zijn gratis verkrijgbaar.
B. H. Hoeksema, Sparen te Haarlem.
C. Bakker, Langestraat te Alkmaar.
T. A. Pool, te Hoorn.
C. de Wolf, te Purmerende.
P. Pronk, te Edam.
J. Drost, te Medemblik.
W. N. van der Veer, te Enkhuizen.
Jb. Jut, te Wormerveer.
NB. Door de goedkoopere Theeprijzen is de kwaliteit op nieuw van alle soorten aanmerkelijk verbeterd.

DE PILLEN VAN HOLLOWAY, zijn het uitmuntendste middel voor ongesteldheden aan maag en lever. *E.... T.......*, te Purmerend, was gedurende negentien jaren in een ellendige toestand en een ware last voor zijne vrienden. Hij leed zoo sterk aan lever- en maagziekte, dat hij dikwijls weken lang het bed niet kon verlaten. Alle geneeskundige hulp was vergeefsch, en hij hield eindelijk op dezelve in te roepen. Negen weken geleden, begon hij de *Pillen* van *Holloway* te gebruiken, en thans heeft hij aan den Professor *Holloway* geschreven, onder uitdrukking van zijn dankbaar gevoel, dat hij volmaakt hersteld is.
Zijn op *franco* aanvragen, à contant te bekomen bij *J. M. van Renesse*, te 's Hage; bij *H. J. Giltay*, te Dordrecht; *J. Schoon*, te Alkmaar, en bij *J. Straatman*, Hoofd-Depôt-houder, te 's Hertogenbosch; alsmede in *Holloway's* Etablissementen te Londen, 244. Strand, en te New-York, 80 Maiden Lane.
Door het vermeerderd debiet zijn de prijzen als volgt: *Doosjes Pillen* à *f* 0,80, *f* 1,85, *f* 3,00, *f* 6,75, *f* 13,50 *f* 20,50. *Potjes Zalf* à *f* 0,80, *f* 1,85, *f* 3,00, *f* 7,05. *f* 13,85 *f* 20,25.

*** Op eenen deftigen stand der Stad Utrecht, biedt zich in een fatsoenlijk Huis, voor eenen bejaarden *Heer* of *Dame*, op convenabele voorwaarden gelegenheid tot INWONING, KOST en HUISSELIJK VERKEER, aan. Men vervoege zich met *franco* Briefjes, onder Letter B., bij den Boekhandelaar C. BIELEVELT, te Utrecht.

*** **BOVENHUIS**
te HUUR, op de Groote Markt te Haarlem: bestaande in vier of vijf Kamers, Keuken, Provisiekamer en Zolder. Te aanvaarden Mei 1857. Brieven *franco*. Adres bij J. J. VOGELS, aldaar.

*** **UIT DE HAND TE KOOP:**
Eene BOERENPLAATS, bestaande in eene kapitale Huismanswoning, twee Boeten, een annexe groote Boomgaard en Tuin en circa 12 Bunders uitmuntend WEILAND, met een half Bunder Bouw- en een half Bunder BOSCHLAND, alles aan en achter elkander en zeer voordeelig staande en gelegen aan den Straatweg aan de Pade, onder Opmeer, Te bevragen bij W. VETTER JUN., Secretaris der Gemeente Hoogwoud en aldaar woonachtig.

*** **UIT DE HAND TE KOOP.**
Uit hoofde van gevorderden leeftijd om met 1 Januarij 1857, te aanvaarden: Een op een groot welvarend Dorp in Zuid-Holland gelegen hecht en sterk aanzienlijk HUIS, bevattende 8 Vertrekken, Keuken, ruime Zolders, Koetshuis en Stalling voor 2 à 3 Paarden, waarin de Affaire van *Bierstekerij*, *Slijterij enz.* sedert vele jaren met goed succes is uitgeoefend, terwijl de gemelde Kelders en de ligging aan de Rivier de Maas, hetzelve voor meerdere uitbreiding of uitoefening van velerhande Affaires geschikt doet zijn. Adres *franco* Brieven, onder Letter Z., bij J. VAN BAALEN ZONEN, Boekhandelaars, Hoogstraat te Rotterdam.

*** **UIT DE HAND TE KOOP:** Het BUITENVERBLIJF *HULSBEEK* genaamd, bestaande in een voor weinige jaren nieuw gebouwd WOONHUIS met zeven Kamers, Keuken, Kelder, Zolder, Pomp, Regenbak en verdere Gemakken, Stalling voor Paarden en Hoornvee, en daarbij staande Schuur, benevens grooten Tuin, beplant met fijne Vruchtboomen, gelegen in de onmiddelijke nabijheid van het Dorp Markelo, aan den Straatweg van Deventer naar de Hanoversche Grenzen. Dadelijk te aanvaarden. Te bevragen bij C. M. WIJNEN, Notaris te Goor. Brieven *franco*.

PUBLIEKE VERKOOPING
TE
MEDEMBLIK, aan de SCHIPSLUIS, op Woensdag den 1sten October 1856, des Voormiddags ten 9 ure,
bestaande in: Een van Hout gebouwde TIMMER- en KALKLOODS, lang 20 el, breed 6 Ellen, met Pannen gedekt, waarin 2 Kantoren met Kast en Bedstede, benevens eene Bergplaats voor Gereedschappen. Verders eene diverse partij Eiken Palen en Eiken Platen, van onderscheidene lengte, breedte en dikte, benevens Dennen Platen, Planken, Ellens en Juffers en eenig HUISRAAD, alsmede Eiken en Greenen TIMMER- en BRANDHOUT en wat er meer gepresenteerd zal worden.

*** P. M. VAN CLEEF Jz., te *Hilversum*, heeft alom verzonden:

METALENKRUIS-LIEDJES,

DOOR

EEN GEPASPORTEERD VAANDELDRAGER.

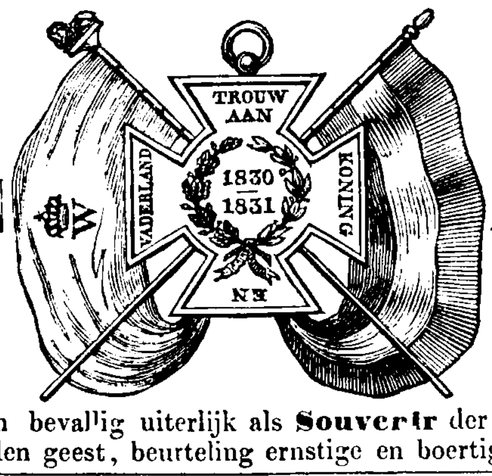

FEEST-HERINNERINGEN AAN 25 - 29 AUGUSTUS.

Prijs 60 Cents.

Dit Boekske beveelt zich door een bevallig uiterlijk als **Souvenir** der Augustus-dagen aan en roept in losse Dichtstukjes de Feestindrukken voor den geest, beurteling ernstige en boertige wijze.

WATERMOLENS TE KOOP:

Voor Landeigenaars die overlast van Water op hun Land hebben, DRIE WATERMOLENS, één om 30, één om 40 en één om 50 Bunders Land goed droog te houden, voor de deugdelijkheid wordt ingestaan, men kan dezelve ook grooter en kleiner bekomen, zoo als door den ondergeteekende *een honderd vier en zeventig* Molens geplaatst zijn. Te bevragen bij Hk. VERDONK, Mr. Molenmaker te Zaandam. Brieven *franco*.

*** **UIT DE HAND TE KOOP:**
Een net sterk HUIS, bestaande in drie Beneden- en twee Bovenkamers, Keuken met Regen- en Pompwater, enz., staande op het vrolijkste gedeelte van de St. Jansstraat te Haarlem. Te bevragen bij H. C. CLAUSING, Mr. Timmerman op den Burgwal aldaar.

*** **LANDVERKOOPING IN DEN HAARLEMMERMEER-POLDER.**
Te Vijfhuizen, nabij de Rolbrug, niet ver van Haarlem, zullen op Woensdag 1 October 1856, des voormiddags ten 10 ure, ten Huize van *A. Wagenaar*, ten overstaan van den Notaris C. J. MERENS, in het openbaar worden Geveild: Eenige kleine Percelen, best, hoog en met goede Veen bezet LAND, aldaar zeer gunstig gelegen in Sectie G., N°. 1, bijzonder geschikt om op te bouwen.
Onmiddelijk daarna Verhuring der Percelen welke onverkocht mogten blijven voor één, drie en zes jaren, en van de Jagt over 15 Bunders.
Nadere informatien ten Kantore van den Makelaar JAN BROESE en van voornoemden Notaris, te Haarlem.

*** **OPENBARE VERKOOPING,**
(Om Contant Geld),
aan het Huis achter de Pieterskerk, te Leyden, geteekend Wijk IV N°. 689, bewoond geweest door Dr. *J. J. de Gelder*, gewezen Instituteur te Leyden, op Woensdag den 1sten October 1856, des voormiddags ten 10 ure, van eene Verzameling goed geconditioneerde BOEKEN, waaronder in Folio: Facciolatus, 4 Deelen en Hesychius, 2 Deelen; in quarto: Fabricius, 14 Dln., en Nederlandsch Magazijn, 12 Dln.; in Octavo: Conversations Lexicon, 15 Dln., Plato 9 Dln., Schlosser, 16 Dln., Livius 14 Dln., Cicero, 13 Dln. en Tacitus 4 Dln.; GLOBES, KAARTEN, BOEKEN- en INSTRUMENTKASTEN, alsmede eene DRAAIBANK met Toebehooren.
Op Donderdag den 2den October 1856, des voormiddags ten 10 ure, eene kleine doch uitmuntende Verzameling PHYSISCHE INSTRUMENTEN en eenige Houten MODELLEN.
Voorts op Maandag den 13den October 1856, des voormiddags ten 10 ure, van Mahonyhouten en andere MEUBELEN en verdere Roerende GOEDEREN, als: Linnenkast, Secretaires, Chiffonnières, Canapé's, Kabinet, Pendules, Kasten, Ladetafels, Ledekanten. Bedden, Matrassen, Tafels, Stoelen, Spiegels, Mangel, Schoolbanken, voorts Koper-, IJzer-, Porselein-, Glas- en Aardewerk, alsmede eene goede toongevende PIANOFORTE; wijders GAZ-TOESTELLEN met Toebehooren, en hetgeen meerder ter Verkoop zal worden aangeboden.
Bovengemelde Boeken, Boekenkasten enz., en Instrumenten, zijn te zien op Dingsdag den 30sten September 1856 en de Meubilaire Goederen op Zaturdag den 11den October 1856, beide de dagen des voormiddags 10 tot des namiddags ten 3 ure.

*** OPENBARE VERKOOPING in *het Heeren Logement* aan den Burg binnen Leyden, van een BUITENVERBLIJF, bevattende eene Logeabele Heerenhuizing, bestaande in 4 Beneden Vertrekken, ruimen Koepelkamer, Keuken, Zolders, Dienstbodenkamers; nog een Koepel met Kelder, alles kortelings gedeeltelijk vernieuwd; voorts fraai aangelegde Tuin, beplant met exquise Vruchtboomen, Moezerij als anderzins, staande en gelegen in de Witte Rozelaan, aan den Singel, tusschen de Koe- en Wittepoorten der Stad Leyden, onder Soeterwoude, en uitkomende aan de Haagsche en Delftsche Trekvaart, geteekend met N°. 228 en 229, bij het Kadaster bekend onder Sectie A. Nos. 1745, 1749, 2491, 2492, 2493, 2494 en 1747, te zamen ter grootte van 42 Roeden 52 Ellen. Kunnende den 1sten December 1856 worden aanvaard. Waarvan de provisioneele Opveiling zal plaats hebben op Zaturdag den 4den October 1856, en de finale afslag op Zaturdag den 11den October daaraan volgende, beide des avonds ten 7 ure, terwijl tusschen de Veiling en den Afslag verhoogingen zullen worden aangenomen. Kunnende worden bezigtigd dagelijks van des middags 12 tot 3 ure.
Nadere informatien zijn te bekomen ten Kantore van den Notaris J. A. PRIJN te Leyden.

*** **VOOR *f* 1.25 IN PLAATS VAN *f* 5.50!**
HET PROEFONDERVINDELIJK CHRISTENDOM, DOOR *ATHANASE COQUEREL*, PREDIKANT TE PARIJS, vroeger te Amsterdam, 2 Dln., groot 8°., 576 Bladz., in Linnenband, met vergulden rugtitel
Voorhanden, en door alle Boekhandelaren te verkrijgen, bij P. C. HOOG, te Rotterdam.

*** Op Vrijdagen den 3den en 17den October 1856, beide des voormiddags ten elf uren, zal door den Notaris HOFFMANN VAN HOVE, gevestigd te Zalt-Boemel, te Driel, ten huize van *J. C. Juyn* tot een inzet, en bij *J. Vogel* tot de finale slag worden Geveild en Verkocht:
Ongeveer 36 Bunders 54 Roeden UITERWAARD en RIJSWAARD. de *PALMWAARDEN* genaamd, gelegen onder Driel, in Sectie C., Nummers 121—129, 131—135, 141, 153, 154, 157, 185, 186, 193 en Sectie F. N°. 95.
Nadere informatien te bekomen bij den Heer W. N. BELLINGAN DE KRIJGER te Driel, en ten Kantore van voornoemden Notaris.

*** VERKOOPING in *het Heeren-Logement* aan den Burg binnen de Stad Leyden, bij opbod, op Zaturdag den 11den October, en bij afslag op Zaturdag den 18den October 1856, beide de dagen des avonds ten zeven ure: Van een groot en ruim HUIS en ERVE, voorzien van drie Benedenkamers, waarvan twee en Suite, twee Binnenplaatsen, Keuken, Tuin, drie Bovenkamers, Provisiekamer, Dienstbodenkamers, Droog- en Turfzolders en verdere Gemakken, alsmede nog een zeer grooten Kelder, hebbende eene afzonderlijke ingang aan de Straat, staande en gelegen binnen de Stad Leyden, aan de zuidzijde van de Breedestraat, tusschen de Dief- en Mooi-Jacobstegen, en uitkomende met de Tuin aan de Langebrug, get. Wijk 4, N°. 331, bij het Kadaster bekend Sectie G., N°. 1194, ter grootte van 2 Roeden, 29 Ellen; aangeslagen in de Grondbelasting over 1855 tot *f* 55,05. De Percelen kunnen worden bezigtigd van af den eersten October 1856, des Woensdags en Vrijdags van iederen week, van des morgens ten tien tot des namiddags ten 3 ure, mits vooraf aan de Bewoners belet vragende; het Perceel kan den eersten November in gebruik worden aanvaard. Nadere informatien zijn te bekomen ten Kantore van den Notaris C. KLAVERWIJDEN, alwaar tusschen de veiling en den afslag verhoogingen zullen worden aangenomen, tegen genot van een vijfde van iedere verhooging.

*** Bij G. T. N. SURINGAR, te Leeuwarden, is verschenen en tegen *f* 1,50 verkrijgbaar gesteld:

LIEDJES
VAN
MATTHIAS CLAUDIUS,
DOOR
H. TOLLENS Cz.,
met zeven Vignetten en Titelvignet, geteekend door CH ROCHUSSEN, en in hout gegraveerd, door VERMORCKEN.
Dit Bundeltje maakt het zevende deel uit van de nieuwe minkostbare uitgave der *gezamenlijke Dichtwerken* van den Heer TOLLENS, waarvan bereids verschenen zijn:
GEDICHTEN, in drie Deelen.
ROMANCEN, BALLADEN en **LEGENDEN**, een Deel.
NIEUWE GEDICHTEN, twee Deelen.
Te zamen genomen, wordt deze verzameling berekend tegen *f* 1,25 per Deel.

*** Door H. R. VAN ELK, te Dordrecht, zal den eersten October verzonden worden: De *tweede Aflevering* van het
MAANDSCHRIFT VOOR
DAMES.
Het verbazend groote debiet dat aan dit Maandschrift te beurt valt, strekt aan Redactie en Uitgever ten bewijze dat de Dames met den inhoud zeer zijn ingenomen. Geen Maandwerk dat ook in ons Vaderland bestaat en, dat de Dames zoo op de hoogte houdt van alles wat voor haar wetenswaardig en nuttig is. De prijs is berekend naar het groote debiet dat de Uitgever er van verwachtte:
Een geheele Jaargang kost slechts *f* 1,30. Van de eerste en tweede Aflevering zijn zeer vele Ex. overgedrukt, zoo dat men alom nog kan inteekenen en bij den Uitgever.

*** Uit dankbaarheid zenden wij u het volgende Attest:
Mijne vrouw we d zes jaren geleden door rheumatiek aangetast, en door Aderlaten en Spaansche Vliegen zoo afgemarteld, dat men niets anders voorzag dan de dood; door Gods zegen herstelde zij wel, maar was toch nooit zonder pijn, die al erger en erger en eindelijk even hevig als vroeger werd; toen bediende zij zich van een **GOLDBERGERSCHEN KETTING**, die haar binnen acht dagen geheel genas.
Rotterdam, (get.) G. H. MANDERS en Echtgenoot,
25 *Augustus* 1856. Klaversteeg, N°. 70.
Alle rheumatische ziekten, verlammingen, gewrichtspijn, hoofdpijn, oorpijn, kiespijn, maagkramp, krampkolijk, kramp in de borst en in de kuiten, knubbeljicht, verstijving in de leden, aangezigtspijn, zenuwziekten, worden zeker en spoedig door **GOLDBERGER'S KETTINGEN** genezen.
Zij kosten *f* 1,80, *f* 2,70, *f* 3,60, *f* 5,40. — **OORMAGNETEN** *f* 1,80 het paar.
VERKOOPHUIS en de bekende **Depôts**. (9/29 56.)

Te Haarlem, bij JOH. ENSCHEDÉ EN ZONEN.